

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työsopimuslain 2 §:n 2 momenttiin

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi väliaikainen laki, jonka perusteella pitkäaikaistyöttöntä palkattaessa työsopimus voitaisiin tehdä määräajaksi, vaikkei työsopimuslaissa säädettyjä määräaikaisen työsopimuksen edellytyksiä olisikaan olemassa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu ja olemaan voimassa vuoden 1996 loppuun.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Yli vuoden työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli työministeriön työnvälitystilaston mukaan vuoden 1994 huhtikuun lopussa 128 000, mikä on 26 prosenttia kaikista työttömistä. Tämän vuoden lopussa pitkäaikaistyöttömien määrä uhkaa nousta 200 000:een, minkä vuoksi pitkäaikaistyöttömyys on nousemassa entistä keskeisemmäksi yhteiskunnalliseksi ongelmaksi. Pitkittyvä työttömyys vaikeuttaa merkittävästi avoimille työmarkkinoille sijoittumista. Määräaikaisten työsuhteiden kautta pitkään työttömänä ollut henkilö voisi ylläpitää ammattitaitoaan ja työmotivaatiotaan sekä työmarkkinakelpoisuuttaan. Mahdollisuus solmia nykyistä joustavammin määräaikaisia työsopimuksia kannustaisi myös yrityksiä lisäämään työpaikkoja.

Työsopimuslain (320/70) 2 §:n 1 momentin mukaan työsopimus voidaan tehdä määräajaksi tai olemaan voimassa toistaiseksi. Sopimusta on pidettävä määräajaksi tehtynä myös silloin, kun on sovittu määrätystä työstä tai työsuhteen kestämisajasta muutoin käy ilmi sopimuksen tarkoituksesta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan määräaikainen työsopimus voidaan tehdä, jos työn

luonne, sijaisuus, harjoittelu tai muu näihin rinnastettava määräaikaista sopimusta edellyttävä seikka on siihen syynä tahi jos työnantajalla on muu yrityksen toimintaan tai suoritettavaan työhön liittyvä, perusteltu syy määräaikaisen työsopimuksen solmimiseen. Määräaikaisen työsopimuksen vähimmäispituutta ei ole säännöksessä rajoitettu.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on lisätä pitkäaikaistyöttömien työllistämismahdollisuuksia säätämällä erillinen laki. Pitkäaikaistyöttömien kohdalla voitaisiin poiketa työsopimuslain 2 §:n 2 momentissa säädetyistä, määräaikaisen työsopimuksen tekemistä koskevista edellytyksistä. Työsopimus voitaisiin tehdä määräaikaisena, kuitenkin vähintään kuuden kuukauden pituisena, myös sellaisissa tapauksissa, joissa nykyisin olisi tehtävissä vain toistaiseksi voimassa oleva työsopimus.

Ehdotetusta laista riippumatta työsopimuslain voimassa oleva 2 §:n 2 momentti koskisi edelleen myös pitkäaikaistyöttömiä sikäli, että heidän kanssaan voitaisiin tehdä 2 §:n 2 momentin edellytysten täyttyessä myös alle kuuden kuukauden mittaisia määräaikaisia työsopimuksia.

Ehdotetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan pitkäaikaistyöttömällä tarkoitetaan henkilöä,

joka on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään vuoden määräaikaisen työsuhteen alkaessa.

Ehdotetun lain 2 §:n mukaan pitkäaikaistyöttömän kanssa voidaan työsopimuslain 2 §:n 2 momentin estämättä tehdä määräaikainen työ-sopimus edellyttäen, että määräaikainen työ-sopimus tehdään vähintään kuuden kuukauden pituiseksi ajaksi.

Työsopimuslain 2 §:n 2 momentin toisen virkkeen mukaan silloin kun määräaikainen työ-sopimus on tehty muussa kuin momentissa kuvatuissa määräaikaisen työ-sopimuksen sallivissa tapauksissa tai silloin kun määräaikaisia työ-sopimuksia on ilman pätevää syytä toistuvasti solmittu peräkkäin, pidetään sopimusta toistaiseksi voimassa olevana työ-sopimuksena. Kun lakiehdotuksessa tarkoitettu määräaikaisen työ-sopimuksen saisi tehdä vain vähintään vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleen työnhakijan kanssa, tällä työ-sopimuslain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu niin sanottuja ketjusopimuksia koskevan rajoituksen poistamisella ei olisi pitkäaikaistyöttömien osalta merkitystä.

Ehdotetun 2 §:n mukaan lakiehdotuksessa tarkoitettua määräaikaista työ-sopimusta ei voitaisi tehdä kuin vähintään kuuden kuukauden pituiseksi ajaksi. Kuuden kuukauden työssäolo mahdollistaa palaamisen ansioon suhteutetun, työttömyysturvalaissa (602/84) tarkoitettua päivärahan piiriin, mikäli vähintään 18 tunnin viikoittaista työssäoloaika koskeva ehto täyttyy. Jos työnhakija on ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan piirissä, edut säilyvät entisellään osa-aikatyön vastaan ottamisesta huolimatta sovitellun päivärahan maksamisen vuoksi. Tällaisesta osa-aikatyöstä ei voi kieltäytyä ilman etujen menetystä. Jos määräaikai-

nen työ-sopimus tehdään yli kuudeksi kuukaudeksi, ansioturva määräytyy uuden työsuhteen ansiotason mukaisesti.

Lakiehdotuksessa tarkoitettujen määräaikaisten työ-sopimusten lakkaaminen määräytyisi edelleen työ-sopimuslain mukaisesti.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida. Jos esityksen tavoite toteutuu ja pitkäaikaistyöttömille avautuu entistä useammin työpaikka, esityksen vaikutukset ovat merkittäviä. Erityisesti yrittäjätahot ovat esittäneet arvioita, joiden mukaan työ-sopimuslain määräaikaisten työ-sopimusten tekemistä koskevan säännöksen väljentäminen loisi huomattavasti uusia työpaikkoja.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu yhdessä keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa.

4. Voimaantulo

Ehdotetun 3 §:n mukaan laki olisi määräaikainen siten, että se olisi voimassa vuoden 1996 loppuun. Lain mukaan tehty määräaikainen työ-sopimus olisi kuitenkin lain voimassaolon päätyttyäkin voimassa sovitun määräajan loppuun. Laki ehdotetaan tulevaisuudessa voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**väliaikaisista poikkeuksista työsopimuslain 2 §:n 2 momenttiin**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §*Lain soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan työsopimuslain 2 §:ssä tarkoitetun määräaikaisen työsopimuksen tekemiseen pitkäaikaistyöttömän kanssa.

Pitkäaikaistyöttömällä tarkoitetaan tässä laissa vähintään vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä ollutta henkilöä.

2 §*Määräaikaisen työsopimuksen tekeminen pitkäaikaistyöttömän kanssa*

Työsopimuslain 2 §:n 2 momentin estämättä

pitkäaikaistyöttömän kanssa voidaan tehdä määräaikainen työsopimus edellyttäen, että määräaikainen työsopimus tehdään vähintään kuuden kuukauden pituiseksi ajaksi.

3 §*Lain voimaantulo ja voimassaoloaika*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1996.

Tämän lain mukaan tehty määräaikainen työsopimus on kuitenkin 31 päivän joulukuuta 1996 jälkeenkin voimassa sovitun määräajan loppuun.

Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Työministeri *Ilkka Kanerva*

